

Pracovná skupina pre fytozsanitárne otázky, 8. november 2024

Miesto stretnutia: COPA-COGECA, Rue de Trèves 61, 1040 Brusel

Dátum stretnutia: 8. november 2024

Účastník stretnutia: Konzorcium

Názov aktivity: Pracovná skupina pre fytozsanitárne otázky

Predseda: Predseda Max Schulman (FI).

Podrobný popis aktivity:

Predstavenie novej generálnej tajomníčky C-C Elli Tsiforou

E. Tsiforou sa ujala svojej pozície 16. 9. 2024, dovtedy bola predsedníčkou pracovnej skupiny CCC. Odporučila využiť aktuálny moment zahájenia mandátu novej Komisie na opätovné nastolenie dôležitých tém ako ekonomický aspekt udržateľnosti a konkurencieschopnosti európskych producentov. Za nevyhnutné označila mať k dispozícii príklady a fakty konkrétne ilustrujúce dopady európskych legislatív.

Súčasný stav právnych predpisov a regulačných postupov v oblasti PPPs

Zástupcovia Komisie informovali o stave vykonávania legislatívy týkajúcej sa prostriedkov na ochranu rastlín (POR), najmä nariadenia 1107/2009 o uvádzaní POR na trh. V máji tohto roku Komisia zverejnila dokument Prehľad podmienok použitia na zníženie expozície a riziká POR. Na uľahčenie používania a evidencie používania pracuje Komisia na digitálnom označovaní POR. Usiluje sa o maximálne rozšírenie použitia biopesticídov, pripravuje ďalšie riešenie pre poľnohospodárov vo forme vhodných kombinácií s nástrojmi biologickej kontroly. Za sľubné označili inovácie, ako je napr. imunizácia rastlín. Komisia je priebežne v kontakte s členskými štátmi, s USA a Kanadou. Vyzvala k príspevku aj C-C.

Diskusia:

IT zástupkyňa sa zmienila o problémoch poľnohospodárov v IT, upozornila na komplexný a zdĺhavý proces povolenia prírodných POR, poľnohospodári majú k dispozícii stále menej prostriedkov. Aj schválené látky sú často obmedzované alebo zakazované bez podloženého vedeckého stanoviska EFSA. Komisia by sa mala zamerať na používanie nových technológií a pripraviť zodpovedajúci právny rámec. Na záver uviedla, že SPP by mala podporiť prístup poľnohospodárov k novým technológiám.

Zástupkyňa Komisie systém označila za funkčný, proces schvaľovania netreba zjednodušovať, navyiac, revízia nariadenia 1107/2009 by predstavovala zmenu až v horizonte 7 rokov. Ďalej upozornila, že všetky zákazy alebo obmedzovanie pesticídov sú vždy na základe vedeckého odporúčania EFSA.

DE zástupca upozornil na neustály pokles počtu dostupných prostriedkov pre poľnohospodárov, súhlasil s tým, že revízia nariadenia o uvádzaní POR na trh by trvala určitý čas, ale pokračovanie

súčasnej praxe označil za nemožné.

Zástupkyňa Komisie uviedla, že situácia okolo dostupných POR nie je taká dramatická, väčšina ukončenia používania bola na základe rozhodnutia ich producentov a nie rozhodnutím Komisie.

RO zástupkyňa uviedla, že nástroje biologickej kontroly nemôžu byť bez testovania považované za bezpečné pre životné prostredie, pre poľnohospodárov je zásadné, aby mali porovnateľnú účinnosť s chemickými pesticídmi.

UK zástupca upozornil na napätie medzi syntetickými chemickými prípravkami a biopesticídmi (čo sú formy chemikálií). Verejnosť je však udržiavaná v presvedčení, že jedna skupina je bezpečná a druhá nie, čo je umelé a škodlivé.

Výsledok strategického dialógu (SD) a možné dopady na program pracovnej skupiny

Počas septembrových prezídií sa rozhodlo, že C-C pripraví vlastnú víziu a počas novembrových prezídií by Sekretariát informoval o iniciatíve predsedníčky Komisie v podobe vedenia SD ohľadom zmien metód v poľnohospodárstve s cieľom dosiahnuť väčšiu udržateľnosť a ďalšie ciele stratégie F2F.

Správa odporúča podporu udržateľných poľnohospodárskych postupov, zlepšenie krízového riadenia a využívanie nástrojov biologickej kontroly, napr.

- dôraz sa kladie na podporu vstupov, ktoré zlepšujú zdravie rastlín a zdôrazňuje potrebu znížiť závislosť od chemických pesticídov a hnojív
- prechod k udržateľným a ekologickým alternatívam hnojív a ich podpora
- urýchlenie prijatia biologickej kontroly pomocou rýchlych autorizácií a zdieľania znalostí
- vypracovanie legislatívneho rámca pre biologickú kontrolu do roku 2025
- zákaz vývozu zakázaných nebezpečných pesticídov do krajín s miernejšími predpismi
- zníženie dovoznej tolerancie takmer na nulu pre látky nepovolené v EÚ

Počas septembrových prezídií sa rozhodlo, že C-C pripraví vlastnú víziu a počas novembrových prezídií by sa mala schvalovať prvá verzia dokumentu. Vízia bude vychádzať z predvolebného manifestu, do prípravy budú zapojené predsedníctva všetkých pracovných skupín. Predsedajúci preto vyzval organizácie na zaslanie vlastných pripomienok.

Prezentácia Koalície pre biokontrolu

Zástupkyňa Koalície pre biokontrolu upozornila, že poľnohospodári v Európe stratili od roku 2017 tretinu konvenčných aktívnych látok na ochranu rastlín. Aktuálna ponuka prostriedkov pre poľnohospodárov je o 22 % nižšia ako v 2017, za takmer 2 roky nebola schválená žiadna biologicky aktívna zložka, aktuálne viac než 100 látok pre biologickú kontrolu čaká na schválenie. Produkty biologickej ochrany sa zameriavajú predovšetkým na záhradníctvo, vinárstvo a sadárstvo, pre plodiny na ornej pôde predstavujú obmedzené možnosti využitia. Ich použitie je často najúčinnšie pri použití spolu s konvenčnými POR v rámci integrovanej ochrany pred škodcami. Ak má byť Európa konkurencieschopná a zároveň plniť ciele Zelenej dohody a požiadavky spotrebiteľov, je nutné radikálne prehodnotiť uvádzanie produktov biologickej kontroly na trh. Kvôli roztrieštenosti trhov a pomalého uvedenia na trh je návratnosť investícií v Európe 30 % pod celosvetovým priemerom. Doba uvedenia na trh v európskych štátoch trvá 7-9 rokov v porovnaní s 2-3 rokmi na iných

klíčových globálnych trhoch. Na riešenie tejto situácie zástupkyňa označila robustný legislatívny rámec pre produkty biologickej kontroly v EÚ.

Na záver vyzvala na členstvo v koalícii, podmienkou je aktívne zapojenie do činnosti a diskusií a rešpektovanie zásad angažovanosti a správy.

Celá prezentácia je priložená v samostatnej prílohe k zápisu v českom jazyku.

V diskusii ES (ASAJA) zástupca informoval o členstve svojej organizácie v Koalícii.

Zástupkyňa Koalície uviedla, že sa usilujú aj o zmenu na národnej úrovni a zhromažďujú údaje z členských štátov na podporu ich prehlásení.

Pre informáciu: RO štúdia o role neonikotínoidov pri regulácii pôdných škodcov

RO delegácia prezentovala štúdiu o roli neonikotínoidov, lebo RO disponuje špecifickými klimatickými a pôdnymi podmienkami priaznivými nielen pre plodiny, ale aj pre pôdných škodcov. Súčasťou integrovanej ochrany je ošetrovanie osiva, pričom insekticíd (neonikotínoid) je prijímaný osivom a neskôr aj rastlinou, ktorú chráni v prvých fázach vývoja pred napadnutím pôdnym hmyzom. Elimináciu ošetrovania osiva nie je možné kompenzovať vegetačným ošetrovaním v raných štádiách rastliny, keď sú najcitlivejšie.

Ekonomické straty:

Economical losses caused by the lack of seed treatment with systemic products

The value of output (euro, billion)		The contribution of the steppe area to the value of cereals and oilseeds output is 28% (2,08 billion euro)	In the steppe area the lack of systemic seed treatment can cause annual output losses between 30%-50%	Note: If we refer to the year 2022 it would mean losses of 0,62 - 1,04 billion euro
Total Crops	14,38			
Cereals	5,44			
Oilseeds	2,02			

Podľa ďalších RO štúdií ošetrovanie semien kukurice a slnečnice imidaklopridom poskytlo najlepšiu ochranu voči pôdnym škodcom. Ako alternatívna metóda boli testované aj biopesticídy na báze *Beauveria bassiana* a prípravok Biosem na báze neemového oleja, ktoré, bohužiaľ, nevykazovali účinné výsledky. Národné výskumy dokazujú, že použitie osiva ošetrovaného neonikotínoidmi je jedinou alternatívou ku kontrole pôdných škodcov v špecifických RO podmienkach. Pokiaľ sú neonikotínoidy použité v súlade s odporúčaním výrobcu, nezanechávajú rezíduá v pôde, rastlinách ani vo včelích produktoch a nedochádza k ohrozeniu zdravia ľudí a životného prostredia.

Všeobecný prehľad predbežných výsledkov interného prieskumu PHY u členov C-C

Sekretariát predstavil hlavné zistenia svojho dotazníkového prieskumu medzi členskými

organizáciami v období 2023-2024 týkajúceho sa POR. Sekretariát obdržal celkom 62 odpovedí zo 17 krajín o plodinách na ornej pôde, špeciálnych plodinách a stromoch.

Práca pracovných skupín CER/GOL na zvyšovaní povedomia EÚ inštitúcií o štrukturálnom probléme buriny v Európe

Sekretariát vychádzal z doterajších skúseností ohľadom revízie smernice o udržateľnom používaní pesticídov a úspešnom procese predĺženia autorizácie kaptanu vo výbore ScoPAFF. Úspech pripisuje práve prezentovaniu veľmi konkrétnych dopadov na jednotlivé sektory a nedostatku alternatívnych produktov. Bolo zahájené aj jednanie so zástupcami Komisie a europoslancami a študijná misia po poľnohospodárskych podnikoch v BE, kde sa prezentuje fytošnitárna situácia.

Do diskusie: súčasná legislatívna situácia a potenciálna budúcnosť MLR a dovoznej tolerancie

Sekretariát informoval o iniciatíve niektorých členských štátov o presadzovaní maximálnych limitov rezíduí (MLR) u látok zakázaných v EÚ, najmä tých, ktoré majú vplyv na hospodársku súťaž pre poľnohospodárov v EÚ. Štáty navrhujú, aby nové obchodné dohody EÚ zahŕňali zrkadlové doložky.

Na druhej strane niektoré zúčastnené strany sú proti rozsiahlym zákazom vývozu alebo obchodným prekážkam a zdôrazňujú, že ostatné krajiny by mali mať autonómiu pri uplatňovaní vlastných regulačných modelov.

Diskusia:

PL zástupca označil ciele MLR pri dovozoch za dôležitú tému, ktorou sa bude zaoberať aj nadchádzajúce PL PRES. Cieľom je ochrana európskeho trhu pre lacnejšími produktami vyrábaných nižšími štandardami.

DK zástupca upozornil na riziko zahájenia riešenia MLR pri dovozoch v podobe recipročných opatrení pre európske vývozy a pripomenul aj závislosť EÚ od dovážania krmív.

Predseda vyzval na zdieľanie informácií ohľadom MLR písomne sekretariátu.

Do diskusie: súčasný stav vykonávania SUD (2009/128) v jednotlivých členských štátoch

Sekretariát uviedol, že ohľadom revízie smernice o udržateľnom používaní pesticídov (SUD) nedošlo k žiadnemu pokroku. Členské štáty si preto stanovili vlastné ambiciózne ciele zníženia používania POR, ktoré sú síce vo svojich prístupoch rozličné, ale do roku 2030 by chceli dosiahnuť zníženie až o 50 %.

Rôzne

DK zástupca referoval o prezentácii C-C počas jednania CDG pre ovocie a zeleninu týkajúcej sa súkromných schém kvality, ktoré zavádzajú obchodné reťazce, pričom požiadavky idú často nad rámec platných legislatív a pre producentov je ťažké ich kvôli rôznorodosti plniť. V tejto súvislosti upozornil aj na revíziu smernice o nekalých obchodných praktikách, odporučil tému dodatočných

požiadaviek reťazcov riešiť z pohľadu dodatočných nákladov a rizík pre poľnohospodárov.

Diskusia:

Predseda informoval o rovnakých problémoch vo FI a DE.

Problematika by sa mala ďalej prerokovávať.

Prínos aktivity pre poľnohospodárov v SR:

Prenos informácií pre členov SPPK k danej problematike.

Vyplývajúce úlohy pre SPPK:

Pre SPPK nevyplývajú zo zasadania žiadne úlohy.